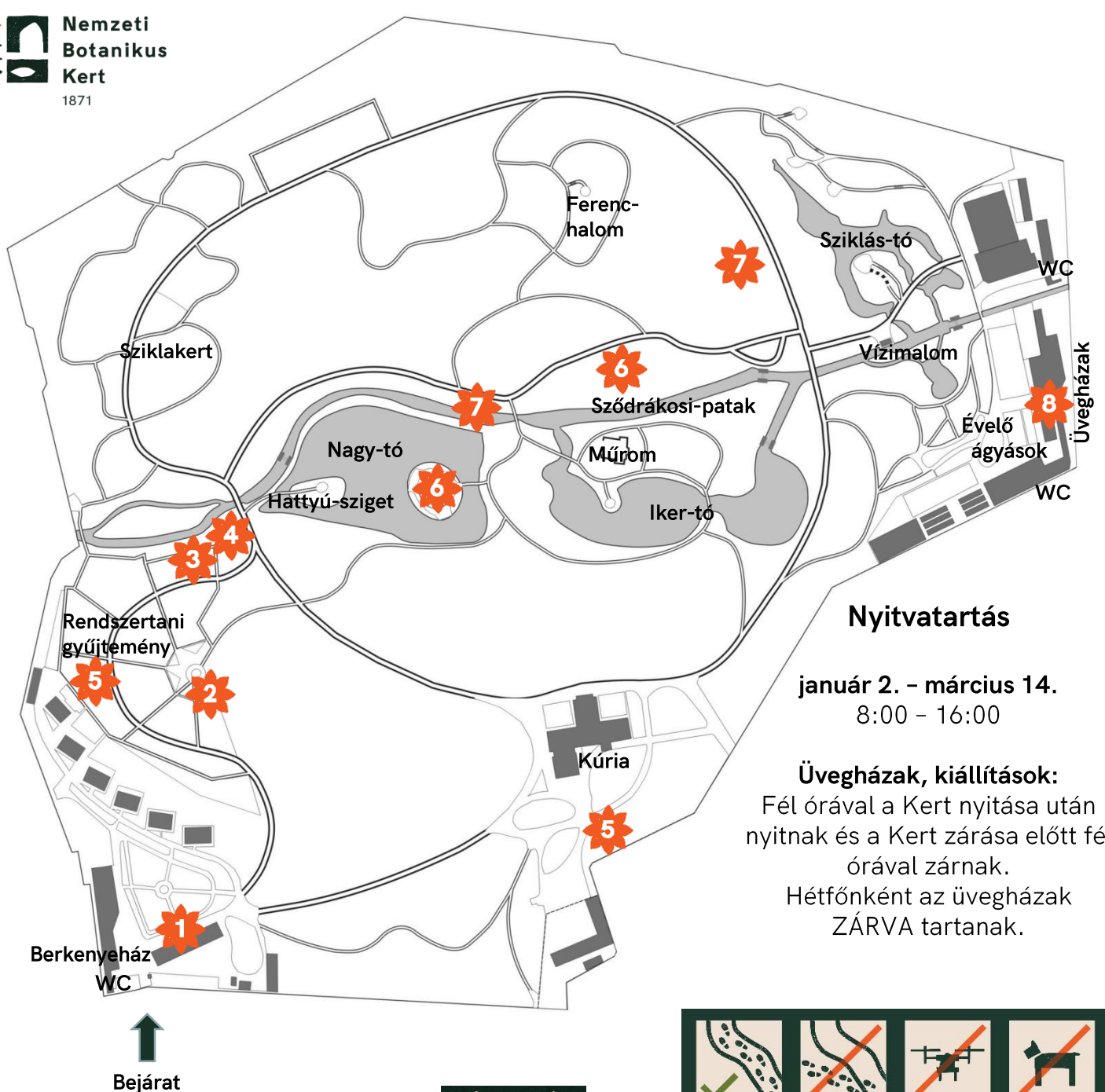

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Pompás hóvirág (*Galanthus elwesii*)

Nyitvatartás

január 2. – március 14.
8:00 – 16:00

Üvegházak, kiállítások:

Fél órával a Kert nyitása után
nyitnak és a Kert zárása előtt fél
órával zárnak.
Hétfőnként az üvegházak
ZÁRVA tartanak.

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy
 az aktuálisan virágzó fajok, vagy más
időszerű látnivalók közül néhányat
könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

www.botanikuskert.hu

Böjtmás hava. Az idei tél átlagosnak tekinthető: egész hosszan volt hótakaró a kertben, ami a talaj átfagyását mérsékelte. A létfontosságú csapadékot további esők egészítették ki. Valamennyi fagykár van, de nem jelentős. A tavalyi tél az elmúlt öt év csapadékból a legszegényebb tele, a tavalyi év pedig az elmúlt 14 év a legszárazabb éve volt! A faápolási munkák heteken belül befejeződnek. A madarak napról-napra hangosabban szóló, szívderítő éneke és a sáfrányokkal kezdődő virágpompa jelzi, itt a tavasz!

1 A Tornácosház előtti virágágyásokban **széleslevelű hóvirágok** (*Galanthus woronowii*), **egyvirágú csillag-hagymák** (*Ipheion uniflorus*) fajtái mellett sáfrányok és hagymás íriszek bontogatják szirmaikat, mely különösen napsütésben pompás látványt nyújt. A **hagymás íriszek** (*Iris reticulata*) két fajtája, 'Pauline' (lila) és 'Harmony' (kék), továbbá a sáfrányok három faja, a vad alakjában sárga virágú **korai sáfrány** (*Crocus chrysanthus*), a **sárgatorkú sáfrány** (*Crocus sieberi*), és a magasabb, élénk bíborszínű **illír sáfrány** (*Crocus tommasinianus*) fajtái kerültek a földbe, vegyes kiültetésben. Ezek dél-délkelet-európai fajok, mindnyájan jó vízelvezetésű, sovány vagy közepesen termékeny talajt és tűző napot igényelnek.

2 A Rendszertani gyűjtemény dombjának egyik ágyásában található a hunyorfélék. Itt bontogatja virágait a **télizöld hunyor 'Sopron'** nevű fajtája (*Helleborus foetidus* 'Sopron'). A 60 - 75 cm-re megnövő, Európában őshonos télizöld hunyort, nevezik még szagos- vagy bűdös hunyornak is, mivel a leveleit megdörzsölve kellemetlen szagot áraszt. Virágai sose nyílnak ki teljesen, a díszítő értékét nem a szírom, hanem csészelevelei adják, amik általában zöldek, de egyes változatok esetében szegélyük színe bíbor is lehet. A növény minden része **mérgező!**

3 A Rendszertani gyűjteményben a fűfélék ágyásait elhagyva található a **húsos som** (*Cornus mas*). A Közép- és Dél-Európában, Kisázsiaiban és a Kaukázusban őshonos, nálunk a középhegységekben gyakori növény, a legkorábban virágzó cserjékhez tartozik. Koratavasszal, lombfakadás előtt, a bokorerdőkben, tölgyesekben, szegélycserjésekben, valamint a kertekben is, a még csupaszon barnálló fák között messzire sárgállanak bokrai. Az apró, négyszirmú virágok 4 barnás rügypikkely által körülvett ernyőszerű virágzatokba tömörülnek. Virágai kezdetben sem illatosak, elhervadva pedig kifejezetten orrfacsaró szagúak. Piros, húsos, ehető termése csak őszre érik be.

4 A Rendszertani gyűjteményt elhagyva a Nagy-tó felé haladva érdekes cserjéket láthatunk. A csupasz ágakon nyíló, jellegzetesen pókszerű, sárga vagy vörös, illatos virágaik különleges látványt nyújtanak. Lombhullató cserjék, melyek Észak-Amerika keleti részein, illetve Kelet-Ázsiában honosak. A kertészeti termesztésben leginkább a japán és molyhos varázsmogyoró keresztezéséből keletkezett **hibrid varázsmogyoró** (*Hamamelis x intermedia*) fajtákkal találkozunk. Magyar nevük a mogyoróhoz hasonló levelükre utal, de azzal semmilyen rokonságban nincsenek.

5 A bangiták nagy nemzettségéből két faj (ostormén bangita és kányabangita) nálunk is őshonos. Ezek májusban, lombfakadás után virágoznak. Ismertek azonban olyan bangiták is, melyek korán, még a lombleveleik kifejlődése előtt bontják virágrügyeiket. Ilyen a **korai bangita** (*Viburnum farreri*) is, mely enyhe teleken már akár február közepétől ontja illatos virágait. Ennek a kínai díszcserjének és egy himalájai bangita fajnak a kertészeti hibridje a szintén korán virágzó **kikeleti bangita** (*Viburnum x bodnantense*), mely a csodálatos, híres, észak-walesi Bodnant-kertről kapta nevét.

6 A kertben több helyen bontja szirmaait a tavasz egyik első hírnöke a **téltemető** (*Eranthis hyemalis*), mely ha nem háborgatják élőhelyét, mutatós virágszőnyeget hozhat létre. 8-18 cm magas, szárgumós növény. Szeldelt tőlevelei virágzás után jelennek meg, majd tavasz folyamán visszahúzódnak. Magvait hangyák terjesztik. Mérgező, védett növényünk. Sokféle nyílik a kertben a hóvirág is, ezek közül az egyik legkorábbi a **pompás hóvirág** (*Galanthus elwesii*), mely a kereskedelmi forgalomban leginkább elérhető. Ez megjelenésében nagyon hasonlít a nálunk is honos **kikeleti hóvirághoz** (*Galanthus nivalis*), mely élőhelyeinek elvesztése miatt egyre inkább visszaszorulóban van.

7 A kerten átfutó Szódrákosi-patak partját lila szőnyegként borítja a nyíló **kárpáti sáfrányok** (*Crocus heuffelianus*) tömege. Kárpáti bennszülött növény, de két belső magyarországi termőhelyen is él, Beregben és Bakonyalján, gyertyános-tölgyes és ligeterdő tisztásain. Ismertetőjegye a lepellevelek csúcsán lévő sötét V alakú folt, mely megkülönbözteti a többi hasonló krókuszfajtától. Mivel nincs föld feletti szára, termését a talajban érleli. A háromélű felnyíló toktermés csak a magok érése után kerül a felszínre. A kárpáti sáfrány hazánkban **VÉDETT!**

8 Az üvegházakban most kezdik virágzásukat a **begóniák** (*Begonia spp.*), a botanika közel 900 fajukat ismeri. Egyivarú termős és porzós virágaik laza, bogas virágzatba tömörülnek. Levelük jellegzetesen aszimmetrikus vállú. Rendkívül változatos, kisebb-nagyobb, ép és szeldelt levelűek, haragos zöldek, bíbor-vörösek és sárgával, fehérrel, rózsaszínnel tarkázottak, pettyesek, párdüfoltosak és tigriscsíkosak, élénkpíros vagy fémesen csillogó fonákúak, sima és hólyagos felszínűek, szőrösök, pikkelyesek, kidomborodó erezetűek. E parádés sokféleség részben a természet évezredes, részben a növénynemesítők keze munkájának sokéves eredménye.